

Ricard Marlet i la "Colla de Sabadell"

per Joan Blanquer

Durant els darrers anys s'ha vingut parlant de la "colla de Sabadell" amb el lloable afany de reivindicar la importància que va tenir en el món cultural català i, no cal dir, en el sabadellenc, cosa que en el decurs de llargs anys -i tothom sap el per què- no va ser possible. Algunes esporàdiques iniciatives moriren tot just nascudes i, d'altra banda, -cal confesar-ho- tampoc no existia massa curiositat per l'obra que col·lectivament va dur a terme la "colla" i individualment cadascun dels que la integraren. Amb la tornada de l'exili de Joan Oliver i la publicació d'alguns llibres de versos seus d'èxit ben notable, força gent va descobrir que aquest poeta era sabadellenc i això, afegit al fet de la reedició d'algunes novel·les de Francesc Trabal, va donar peu a que comencés a reparar-se una evident injustícia: la de la ignorància o de l'oblit d'uns homes que, encara avui, morts o vius, continuaven mostrant-nos uns camins a seguir. Naturalment se'n coneixen i se n'expliquen les anècdotes de caràcter més insòlit, aquelles que constituïen l'exponent d'una deliberada i primordial finalitat: desvetllar una ciutat mig adormida i tractar de posar-la culturalment al dia, fent-la adonar que s'equivocava en creure que tot el que no pogués conduir a convertir-la en un "empori tèxtil" no valia la pena. Per tal com en definitiva era això el que aquells nois perseguïen foren qualificats de bohemis i d'irresponsables i ha calgut que passessin cinquanta anys perquè fos comprès per tothom que tot, absolutament tot -incloses les seves facècies- el que va fer la "colla" era perquè estimaven Sabadell, i que, en definitiva, la seva tasca va ser molt seriosa: la creació de les Edicions "La mirada" (quan la nostra ciutat tenia en prou feines una quarta part dels habitants d'ara); la Direcció durant uns anys del "Diari de Sabadell", al mig d'un diari de dreta com "La ciutat" i d'un d'esquerra com "El poble", amb un nivell general excel·lent; la creació de l'Associació de Música, i la dels "Amics del Teatre"...

D'aquesta "colla", de la qual Oliver i Trabal sembla que eren capdavanters en formà part també un home que no ha estat, ens sembla, degudament valorat. Cert que sempre que algú s'ha referit a la "colla" l'ha al·ludit però no ha fet com de passada, subratllant-ne a tot estirar, com si només fos aquest el seu aspecte

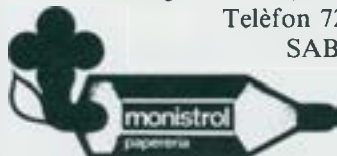
Il·lustració de Ricard Marlet per al conte de Joan Oliver titulat "Reportatge apòcrif de Nadal" (1967).

més destacable, el seu franciscanisme. És obvi que ens referim a Ricard Marlet. Sens dubte Marlet no tenia la brillantor de Trabal amb les seves excentricitats i amb les seves novel·les, ni la d'Oliver amb els seus versos i les seves mordacitats, però contribuïa sempre i ben

eficaçment, ens consta, a tot allò que representés anar contra els convencionalismes, els tòpics i la conformitat mediocre del Sabadell d'aquells temps; des de l'atzagaiada per l'estil de la del "llançament d'un primer llibre" llançat realment per la finestra al mig del carrer en comptes de fer-ne el tradicional "acte social", fins a la realització més seriosa i transcendent. El que passava era que Marlet era un home que ho feia tot sense soroll, que semblava abellir-hi de quedar sempre en segon terme. D'ací, possiblement, que s'hagi parlat poc de la importància que tingué tot el que va fer coadjuvant a les realitzacions serioses de la "colla": les campanyes de l'Associació de Música palesaven sempre la presència de Marlet

MONISTROL

Passeig de la Plaça Major, 6
Telèfon 725 49 25
SABADELL

amb els programes de mà dels concerts que ell il·lustrava; la seva aportació al disseny de la col·lecció "La mirada" i als "Almanac de les Arts", per no esmentar-ne d'altres.

Tanmateix, allò que, a més del que hem dit, potser explicaria millor el silenci a l'entorn de Ricard Marlet en tant que integrant de la "colla" fóra més que la mancança d'una personalitat artística la possessió d'una condició estrictament humana a la qual avui més aviat no es dona cap importància, si és que no és considerada un defecte: era un home d'una modèstia absoluta, gosariem dir potser excessiva. Començava per considerar-se un artesà més que un artista i, no obstant, totes les seves obres fossin boixos -se'n poden totalitzar un parell de milers- pintures, ceràmiques, escultures... tenien el segell inconfundible del seu art, fidel sempre a la línia noucentista, que cada dia era més difós i apreuat. Vinyetes per a textos literaris, caps lletres, nadales, "ex-libris" "goigs"... tota obra sortida de les seves mans, fos de dimensions grans o petites, tenia un nivell de qualitat indiscutible.

Altrament Marlet fou molt fidel a Sabadell i al nostre Vallès i ho afirmem no pas pel simple fet d'haver-hi nascut i morir-hi, només, sinó perquè bona part de la seva obra reflecteix diàfanament quasi sempre l'entorn en què va viure: la ciutat, els seus edificis, les seves muntanyes, fins i tot algun cop la seva gent: com els fons de Sant Llorenç del Munt, els bitllets de banc de l'Ajuntament de Sabadell del 1937 o les pintures del saló modernista de la Caixa d'Estalvis.

Amb aquestes breus ratlles no pretenem pas de fer una reivindicació d'un artista sabadellenc que dintre l'art de la xilografia, si més no, adquirí un relleu molt acusat. Ni la millor bona voluntat supliria les nostres més elementals mancances. Però sí que voldríem que poguessin contribuir a que Ricard Marlet, l'home i l'artista que fou, no fos oblidat o menystingut quan tractéssim d'avaluar el que representà la "colla de Sabadell" i la seva obra.

Els que he trobat pel camí Ricard Marlet

per Mn. Geis

La meua coneixença i amistat amb Ricard Marlet era tan vella com la meua adscripció a la ciutadania sabadellenca. Es pot dir que tenia un origen montserratí. Els Marlet de Sabadell eren molt vinculats a la Confraria de la Mare de Déu de Montserrat, dirigida pel popular escriptor i encara més popular orador sagrat Mn. Josep Cardona. Entre aquests confreres i el director, s'havia anat forjant una ferma relació i amistat. Jo vaig entrar en relació i amistat amb els Marlet, de bracet amb Mn. Cardona. A la seva mort, jo el vaig succeir en la consiliatura de la Confraria. L'amistat amb els Marlet restava definitivament consolidada. L'amistat amb un dels germans, en Ricard, excel·lent dibuixant, pintor i famós boixista, aniria essent alimentada a través de l'art.

Precisament la portada del meu poema montserratí "Muntanya Santa", sortí a la llum pública ornada amb un boix de Ricard Marlet, amb el qual l'artista m'havia generosament obsequiat: una de tantes interpretacions de la Mare de Déu de Montserrat, i de la reva encinglerada Muntanya. Com s'ha recreat recreant-la!

Els cristmas de la major part dels meus Nadals han circulat amb nadales il·lustrades amb boixos d'en Marlet. Oh, els seus ingenus pastors i els seus graciosos àngels...!

Marlet, per a fer-se original en les fi-

gures dels seus boixos -pastors, ramats, àngels, figures del Santoral...-no tenia necessitat de recórrer a la caricatura i al grotesc en les seves il·lustracions pessebrístiques i gogístiques, com han fet -àdhuc abusant-ne- renomnats boixistes contemporanis d'ell, potser una mica posteriors.

La meua preferència -tot i admirant aquests altres nostres grans boixistes-és pels boixos d'en Marlet, concebuts i executats dintre la més pura tradició boixística de Catalunya, tradició, per ell, polidament renovada i estilitzada... Els boixos d'en Marlet no cal que siguin signats, els identificareu al primer cop d'ull.

Marlet s'especialitzà tant en la xilografia, en el gravat a la fusta que el renom del boixista féu oblidar el dibuixant, el pintor a l'oli, a l'aquarel·la i al fresc, que en tots aquests rams podia competir amb els millors artistes.

A propòsit. Un any que jo vaig interinar la parròquia de Sant Feliu, vacant per defunció del rector titular, Mn. Vazquez, vaig tenir una especial relació amb en Ricard Marlet, en ocasió d'ésser col·locats al retaule de l'altar major de la parròquia 6 retaulons on l'artista hi havia pintat sengles àngels adoradors d'un neo gòtic admirable. Aquesta obra d'art havia estat encarregada pel meu antecessor en el càrrec. He dit una obra d'art, i no me'n desdic. No em cansava mai de contemplar-la i de ponderar-ne el mèrit.

Vet aquí que un dia, al cap d'un temps de finida la interinitat en el càrrec rectoral, vaig tenir el sentiment de veure que els àngels "havien volat". On havien anat a parar? El meu disgust no havia estat menor que el de l'artista...

Ricard Marlet havia nascut a Sabadell el 1896.

La malaurada guerra civil del 1936 que dispersà famílies i amitats, portà Ricard Marlet a refugiar-se a Matadepera, on s'establí definitivament amb la família. Hi morí el 8 de juny de 1979.

MONISTROL
CINE FOTO

Fotografia - Cinema

Passeig de la Plaça Major, 4
SABADELL